

Γλώσσα Γ' Δημοτικού

Τα απίθανα μολύβια

ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 2ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων

βιβλίων και παραγωγή

υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού

με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το

Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από

το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και

25% από εθνικούς πόρους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ευάγγελος Ιντζίδης, *Εκπαιδευτικός*
Αθανάσιος Παπαδόπουλος,

Εκπαιδευτικός

Αριστοτέλης Σιούτης,

Εκπαιδευτικός

Αικατερίνη Τικτοπούλου,

Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Αθανάσιος Τριλιανός,

Καθηγητής του Πανεπ. Αθηνών

Μαρία Καπετανίδου,

Σχολική Σύμβουλος

Μιχαήλ Αργύρης, *Εκπαιδευτικός*

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Χρήστος Δήμος,

Ζωγράφος - Σκιτσογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Βουβονίκος Βασίλειος, *Φιλολόγος*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής,
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού
Ινστιτούτου

Χρήστος Παπαρίζος,
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού
Ινστιτούτου

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
Σταθοπούλου Αλεξάνδρα,
Εκπαιδευτικός

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας
Αποφ. 16158/6-11-06 και
75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Ευάγγελος Ιντζίδης
Αθανάσιος Παπαδόπουλος
Αριστοτέλης Σιούτης
Αικατερίνη Τικτοπούλου**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

Γλώσσα Γ' Δημοτικού

Τα απίθανα μολύβια

ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 2ος

Καλή όρεξη!

Το ψωμί σου, η δύναμή σου

«Φάε την μπουκιά σου, μην αφήνεις τη δύναμη σου!» μας λένε οι δικοί μας, όταν αφήνουμε ένα κομμάτι ψωμί στο τραπέζι. Και δεν έχουν άδικο!

Το ψωμί είναι μια από τις βασικές τροφές που δίνει δύναμη στο κορμί και στο μυαλό μας.

Η Πυραμίδα της Διατροφής

Οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας, όταν ήταν μικροί, μπορεί να μη γνώριζαν την πυραμίδα της διατροφής, έτρωγαν όμως σύμφωνα με αυτήν.

Κατανάλωναν καθημερινά τις τροφές που βρίσκονται στη βάση της πυραμίδας, δηλαδή ψωμί, ζυμαρικά, όσπρια, γαλακτοκομικά, λαχανικά και φρούτα. Χρησιμοποιούσαν ελαιόλαδο στο μαγείρεμα. Οι τροφές αυτές μας χορταίνουν και μας δυναμώνουν.

Μερικές φορές την εβδομάδα έτρωγαν ψάρια, πουλερικά, αυγά και κρέας, τροφές χρήσιμες και υγιεινές.

Πιο αραιά κατανάλωναν γλυκίσματα ή αναψυκτικά, τα οποία σε μεγάλες ποσότητες μπορεί να προκαλέσουν παχυσαρκία και προβλήματα υγείας.

καθημερινή σωματική άσκηση (παιχνίδι – περπάτημα – άθληση)

Οι παγίδες της διατροφής μας!

Ανθυγιεινά τρόφιμα.

Γλειφιτζούρια, τσίχλες, σοκολάτες, αν και απαγορεύονται, βρίσκονται μπροστά μπροστά στις βιτρίνες των σχολικών κυλικείων. Πιο πίσω, αναψυκτικά, πατατάκια, κρουασάν, πίτσες – επίσης απαγορευμένα.

Προϊόντα πλούσια σε ζάχαρη και λιπαρά, που μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα υγείας στα παιδιά, σημειώνουν οι ειδικοί. «Αν δεν τα φέρουμε, τα παιδιά τα αγοράζουν απ' έξω. Πολλά από τα τρόφιμα της επιτρεπόμενης λίστας δεν προτιμώνται από τα παιδιά» υποστηρίζουν οι υπεύθυνοι των κυλικείων.

Με... άγνωστη σύνθεση. Οι ειδικοί της διατροφής, όμως, διατυπώνουν ενστάσεις ακόμα και για τα επιτρε-

πόμενα τρόφιμα που πωλούνται στα κυλικεία «Σε πολλά απ' αυτά δε γνωρίζουμε ποια είναι η σύνθεσή τους. Για παράδειγμα, στην τυρόπιτα που αγοράζουν οι μαθητές, πολύ συχνά χρησιμοποιούνται κακής ποιότητας λίπη, μαργαρίνες και τυριά» λέει ο καθηγητής Ιατρικής κ. Αντώνης Καφάτος.

Εφημ. *Τα Νέα*, 26–2–2005

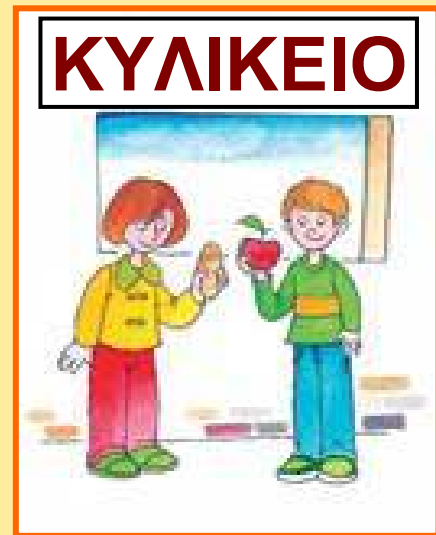

ΣΤΟ ΚΥΛΙΚΕΙΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Σύμφωνα με τη νομοθεσία, ένα σχολικό κυλικείο μπορεί να πουλάει μόνο τα εξής προϊόντα στους μαθητές:

- Σάντουιτς και τοστ με τυρί
- Ψωμάκια, κουλούρια και σταφιδόψωμο

- Τυρόπιτα ή σπανακόπιτα
- Τυρί, γάλα και γιαούρτι
- Φρούτα πλυμένα και τυλιγμένα σε πλαστική μεμβράνη
- Ξηρούς καρπούς
- Φυσιικούς χυμούς
- Εμφιαλωμένο νερό και τσάι

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Βάλε **Σ** στις προτάσεις που είναι σωστές και **Λ** σε αυτές που είναι λάθος.

[] Τα παιδιά παλιότερα έτρωγαν περισσότερα όσπρια.

[] Πρέπει να καταναλώνουμε καθημερινά φρούτα και λαχανικά.

- [] Το ελαιόλαδο πρέπει να αποφεύγεται στο μαγείρεμα.
- [] Τα αναψυκτικά κάνουν καλό στην υγεία μας.
- [] Τα κυλικεία μπορούν να πωλούν τοστ με ζαμπόν.
- [] Ορισμένα από τα προϊόντα των κυλικείων μπορεί να είναι κακής ποιότητας.

2 Τι πρέπει να προσέχουμε σε ένα προϊόν διατροφής, πριν το αγοράσουμε;

3 Συζήτησε στην τάξη αν οι διατροφικές σου συνήθειες ακολουθούν την πυραμίδα της διατροφής.

Προσέχω και διαλέγω

100% Φυσικός Χυμός

**Χωρίς ζάχαρη
και συντηρητικά**

***Παρασκευάζεται στην Ελλάδα
από συμπυκνωμένο χυμό
παραγωγής Ισπανίας***

**Μετά το άνοιγμα διατηρείται
στο ψυγείο για 3 μέρες**

ΗΜΕΡ. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ: 10.06.05

ΑΝΑΛΩΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ: 10.12.05

Φρουτοποτό

Χωρίς συντηρητικά

**Συστατικά: νερό, φυσικός
χυμός 15%, ζάχαρη**

Τόπος παραγωγής: Ελλάδα

**Μετά το άνοιγμα διατηρείται
στο ψυγείο για 3 μέρες**

ΗΜΕΡ. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ: 25.08.05

ΑΝΑΛΩΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ: 25.03.06

ΦΥΣΙΚΟΣ ΧΥΜΟΣ

ΦΡΕΣΚΟΣΤΥΜΜΕΝΟΣ

από πορτοκάλια ΛΑΚΩΝΙΑΣ

**Χωρίς συντηρητικά
και προσθήκη ζάχαρης**

**Διατηρείται στο ψυγείο
Ανάλωση μέσα σε 3 μέρες**

ΗΜΕΡ. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ: 06.11.05

ΑΝΑΛΩΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ: 09.11.05

4 Συζήτησε στην τάξη τις πληροφορίες που διαβάζεις στις παραπάνω ετικέτες των συσκευασμένων χυμών.

- Ποιο χυμό προτιμάς και γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

Παίζω με τις λέξεις

5 Συμπλήρωσε τα αντίθετα.

Τα τρόφιμα μπορεί να είναι...

επιτρεπόμενα –

ωφέλιμα –

..... – ανθυγιεινά

..... – άνοστα

6 Πες το με μια λέξη.

Οι φακές, τα φασόλια, τα ρεβίθια
είναι

Τα πορτοκάλια, τα μήλα, τα κερά-
σια είναι

Οι ντομάτες, το μαρούλι, το λάχανο
είναι

Το γάλα, το τυρί, το γιαούρτι είναι
.....

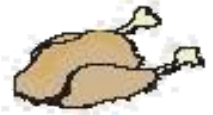
Γράφω σωστά

7 Διάβασε το κείμενο «Η πυραμίδα της διατροφής» και συμπλήρωσε τα ονόματα των τροφών που λείπουν.

• Οι παππούδες και οι γιαγιάδες
μας κατανάλωναν καθημερινά
τροφές όπως:

.....
• Μερικές φορές την εβδομά-
δα έτρωγαν τροφές όπως:

.....
• Πιο αραιά καταnáλωναν τρο-
φές όπως:.....

8 Συμπλήρωσε με **υ** ή **ει** και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

η ζ__μη, τα ζ__μαρικά,

η υγ__α, υγι__νός -ή -ό,

τα αναψ__κτικά, το κ__λικείο,

τα γλ__κίσματα

Αύριο Ανθολόγιο

Ο Καραγκιόζης φούρναρης

(Μουσική. Χορός του Καραγκιόζη με τα παιδιά του.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Αα! Αυτό θα πει χορός! Ξεποδαριάστηκα. Αξιότιμοι κύριοι, κυρίες και παιδιά, η παράστασή μας θα είναι ο Καραγκιόζης φούρναρης. Καθίστε, θα ξεποδαριαστούμε στο γλέντι. Κολλητήρη, δώσε μου γρήγορα τη σκούφια του φούρναρη.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ: Την έχει η μαμά και γεννάει η κότα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Κοτοφωλιά την κάνατε, μωρέ; Φέρε και την ποδιά.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ: Το νυχτικό της γιαγιάς;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Μωρέ άντε και θα πλακώσει πελατεία και έχω ανάψει και το φούρνο. Να, έρχεται κι ο Χατζατζάρης. *(Μουσική).*

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Αα! Άναψε το φούρνο ο Καραγκιόζης. Μα δεν είναι εδώ. Πάει σπίτι του. (Χτυπά την πόρτα.) Καραγκιόζη! Βρεε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ποιοος;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Έλα παιδάκι μου, τι κάνεις μες στην παράγκα;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Παίζω ποδόσφαιρο με τους ποντικούς στο ταβάνι.

Τι φωνάζεις, μωρέ;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Καλώς τον. Μα δεν είναι και σπίτι αυτό που κάθεται, ματάκια μου. Ούτε πόρτες έχει ούτε και παραθύρια.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Μα εμείς θέλουμε να καθόμαστε σε κλίμα ευάερο.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Αυτό είναι έτοιμο να πέσει και να σε πλακώσει. Το κυριότερο, δεν έχει ούτε κεραμίδια. Ήθελα να ήξερα τι κάνετε όταν πιάνει βροχή.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ε, όταν πιάνει βροχή
βγαίνουμε όλοι έξω για να μη βρα-
χούμε.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Χα, χα, χα, χα, χα!

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΣΠΑΘΑΡΗ
ο Καραγκιόζης
ΦΟΥΡΝΑΡΗΣ

**Εξώφυλλο του ομότιτλου δίσκου
της Columbia**

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: (Του δίνει μια ξυλιά.) Να! Να μη γελάς, μαλαγάνα*.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ποπό! και μου 'σπασες τα δόντια.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Εκεί είναι η τζαμαρία. Πήγαινε, μωρέ, να φέρεις κόσμο κι εγώ να ετοιμάζω τα φουρνόξυλα και τις πινακωτές.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Γεια σου, Καραγκιόζη, και καλές δουλειές.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Γεια σου και καλές ξυλιές. Και πάρε την πρώτη φουρνοξυλιά. Άντε! (Του δίνει μία.)

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Αχ! Τρομάρα μου!

Σκίτσο: Ε. Σπαθάρης
από το βιβλίο του
Ο γάμος του
Καραγκιόζη,
εκδ. Ακρίτας

*μαλαγάνα: πονηρέ

ΚΑΡΑΓΚΚΙΟΖΗΣ: Ωραία! Ο φούρνος άναψε. Έκαψε. Είναι έτοιμος να ρίξω μέσα τα πρωινά ψητά: του θείου μου το αρνί. Αυτό θα το φάω πρώτο. Αυτό είναι του Μορφονιού το ψάρι. Τούτο είναι του Νιόνιου που χυθήκαν οι κολοκυθοπατάτες που τις έλεγε κομιντόρα. Χα, χα, χα! Α, και του Σταύρακα οι ντομάτες. Να, κι άλλος έρχεται. Άλλος στον καλό το φούρναρη εδώ!

(Μουσική)

ΜΠΕΗΣ: Καλημέρα φούρναρη!
Σου έφερα ένα ψητό εξαίρετο.

ΚΑΡΑΓΚΚΙΟΖΗΣ: Για να το δω ...

Τι είναι αυτό;

ΜΠΕΗΣ: Χήνα παραγεμισμένη με κουκουνάρια και διάφορα μπαχαρικά.

ΚΑΡΑΓΚΚΙΟΖΗΣ: Ε, ρε μανούλα μου!
(Τη μυρίζει.) Ααα! Μυρουδιά που την έχει!

ΜΠΕΗΣ: Αυτό το φαΐ το τρώνε μόνο αγάδες σαν κι αυτούς που έχω καλεσμένους σήμερα στο σπίτι μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Μπα, θα φάνε αυγουλάδες; Μωρέ, άσ' το και θα το περιποιηθώ εγώ.

ΜΠΕΗΣ: Μην την κάψεις φούρναρη. Μόνο ροδοκοκκίνισμα να της κάνεις. Το μεσημέρι θα έρθω να την πάρω στις δώδεκα. Αντίο.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Μωρέ, όλα τα ψητά θα τα φάω όχι τα δύο. Άλλος στον καλό το φούρναρη εδώ! Όποιος ψήσει σήμερα δε θα ξεψήσει.

Απομαγνητοφωνημένο
απόσπασμα από την παράσταση
του Ευγένιου Σπαθάρη
Ο Καραγκιόζης φούρναρης,
Columbia

Ξεκλειδώνω το κείμενο

- 1** Ποια είναι τα πρόσωπα που παίρνουν μέρος στην ιστορία του Καραγκιόζη;
- 2** Σχολίασε το χαρακτήρα των προσώπων της ιστορίας.
- 3** Ποια αστεία σκηνή σου άρεσε;
- 4** Τι νομίζεις ότι θα συμβεί στη συνέχεια της ιστορίας;
- 5** Τι θα χρειαστείς για να ανεβάσεις την παράσταση «Ο Καραγκιόζης φούρναρης»;

Παρατηρώ και μαθαίνω

Ο Καραγκιόζης και ο Χατζηαβάτης χρησιμοποιούν κάποιες λέξεις για να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.

ΚΑΡ.: **Αα!** Αυτό θα πει χορός!
Ξεποδαριάστηκα. (κούραση)
ΧΑΤΖ.: **Αα!** Άναψε το φούρνο
ο Καραγκιόζης, (έκπληξη)
ΚΑΡ.: **Ααα!** Μυρουδιά που
την έχει. (ευχαρίστηση)

Η ίδια λέξη δείχνει διαφορετικό συναίσθημα στις παραπάνω προτάσεις. Γι' αυτό πρέπει να τη διαβάζουμε σε κάθε πρόταση με τον κατάλληλο τρόπο.

Διαβάζοντας το έργο του Καραγκιόζη βρήκα κι άλλες τέτοιες λέξεις όπως: **άντε, να, χα χα, αχ, μπα.**

Οι λέξεις αυτές είναι άκλιτες και λέγονται **επιφωνήματα**. Μετά τα επιφωνήματα βάζουμε θαυμαστικό (!).

Παίζω με τις λέξεις

6 Βρες και γράψε από ποιο μαγαζί αγοράζουμε:

Κιβωτός
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ψωμί: άρτο.....

κρέας:

γλυκά:

ψάρια: ιχθυο.....

Τα ουδέτερα ουσιαστικά σε **-είο**, τα οποία τονίζονται στην προτελευταία συλλαβή και δηλώνουν τόπο, γράφονται με **ει**.

7 Υπογράμμισε το κομμάτι που είναι ίδιο στις σύνθετες λέξεις:

αρτοποιός, αρτοποιία, αρτοποιείο,
αρτοπωλείο, αρτεργάτης.

- Συζητήστε στην τάξη τι σημαίνουν οι λέξεις.

Γεωργάκης
ΑΡΤΟΠΟΙΙΑ

Επαγγέλματα

8 Πώς λέγεται αυτός που έχει:

ανθοπωλείο	ο, η
βιβλιοπωλείο	ο, η
φαρμακείο	ο, η
μαγειρείο	ο,
	η,

κομμωτήριο ο,

η,

Γράφω σωστά

9 Γράψε τα πρόσωπα που εμφανίζονται στην ιστορία του Καραγκιόζη.

.....
.....
.....

10 Γράψε τα φαγητά που φουρνίζει ο Καραγκιόζης.

.....
.....
.....
.....
.....

Λεξιλόγιο

Από το σπόρο στο ψωμί

Συμβουλέψου το λεξικό για την ορθογραφία των λέξεων.

- Γράψε ουσιαστικά που παράγονται από τα ρήματα της παρένθεσης.

(οργώνω)

(θερίζω)

(ζυμώνω)

(σπέρνω)

(αλωνίζω).....

(ψήνω)

Υλικά για να φτιάξουμε ψωμί

.....

.....

.....

Είδη ψωμιού

.....

.....

.....

Καταστήματα

- Πώς λέγεται το κατάστημα το οποίο πουλάει:

ψωμί

κρέας

βιβλία

γλυκά

ψάρια

φάρμακα

Στο σχολικό κυλικείο

- Ποια από τα προϊόντα του διπλανού κατάλογου επιτρέπεται να πουλάει το σχολικό κυλικείο;

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

- Τυρόπιτα**
- Σοκολάτα**
- Ξηροί καρποί**
- Πατατάκια**
- Κουλούρι**
- Φυσικός χυμός**
- Σταφιδόψωμο**
- Μπισκότα**
- Γιαούρτι**
- Φρούτα**
- Πίτσα**
- Αναψυκτικά**

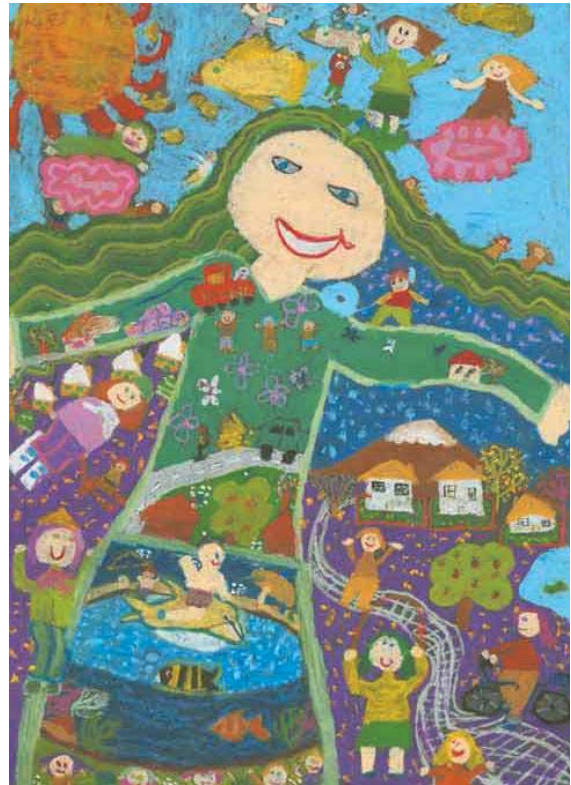
Εκφράσεις

Βγάζω το ψωμί μου.
Είπε το ψωμί ψωμάκι.
Φάγαμε ψωμί κι αλάτι.
Πρέπει να φας πολλά καρβέλια
ακόμα.

Όλοι μια αγκαλιά

- 1 Του κόσμου τα παιδιά
- 2 Βοηθάμε να γίνει καλύτερος ο κόσμος μας
- 3 Η πτήση των γερανών
- 4 Ένα παιδί γράφει στο Θεό

**Ζωγραφιά
της Καρντελέν
(10 ετών), UNICEF**

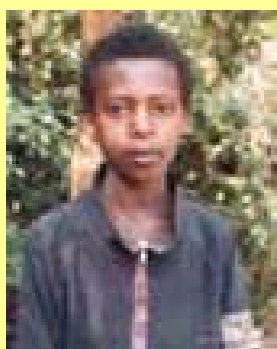

Γνωρίζουμε παιδιά από μέρη μακρινά. Μαθαίνουμε για τα προβλήματά τους, για τις ανάγκες τους, για τα όνειρά τους. Βοηθάμε να γίνει καλύτερος ο κόσμος μας.

Του κόσμου τα παιδιά

1

«Μου αρέσει το σχολείο και το αγαπημένο μου μάθημα είναι η Μελέτη Περιβάλλοντος. Θέλω να σπουδάσω, όταν μεγαλώσω. Βοηθάω στο σπίτι φέρνοντας νερό από το ποτάμι. Το νερό είναι λίγο και συνήθως περιμένω πολλές ώρες στην ουρά. Γι' αυτό συχνά χάνω το μάθημα στο σχολείο. Το νερό

δεν είναι πολύ καθαρό και μερικές φορές πονάει η κοιλιά μου, όταν το πίνω».

Σαλέμου, Αιθιοπία

2

«Πηγαίνω σε ένα σχολείο για παιδιά με προβλήματα όρασης. Δεν μπορώ να δω, αλλά ξέρω δύο αφρικανικές γλώσσες και γαλλικά. Επίσης μαθαίνω Μπράιγ που είναι ένα σύστημα ανάνηψης γραφής

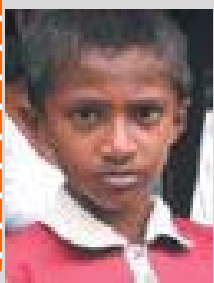
για τυφλούς. Τα αδέρφια μου και οι γονείς μου είναι περήφανοι για μένα. Μου αρέσει να τραγουδάω και να χορεύω. Όταν μεγαλώσω, θέλω να γίνω δασκάλα και να διδάσκω παιδιά σαν και μένα».

Σάφια, Νίγηρας

3

«Το σπίτι μας καταστράφηκε από παλιρροϊκό κύμα, μετά το μεγάλο σεισμό. Χάσαμε τα πάντα. Έχουμε βρει καταφύγιο σε ένα ναό».

Σακίντα, Σρι Λάνκα

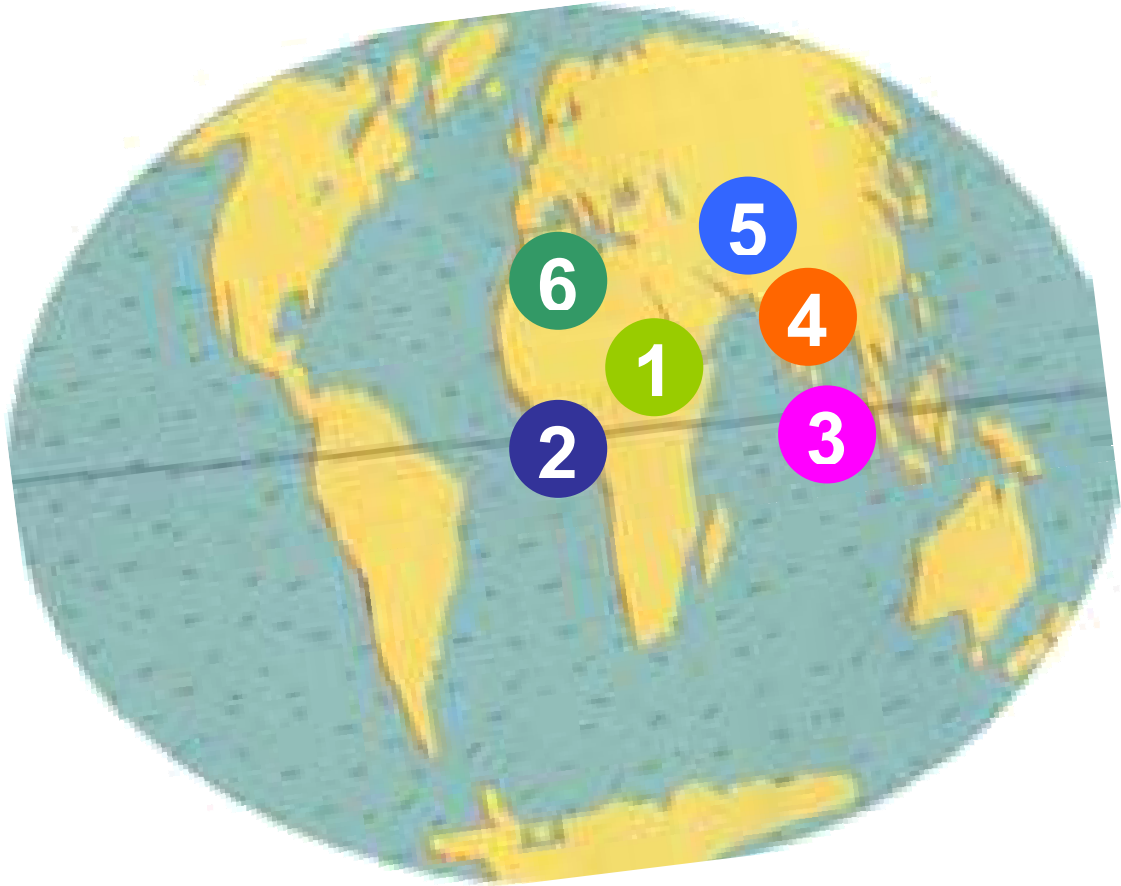
4

«Είμαι από φτωχή οικογένεια και εργάζομαι από μικρή. Δουλεύω μαζί με άλλα παιδιά σε ένα εργοστάσιο σπέρτων. Θέλω να έχω περισσότερο χρόνο για παιχνίδι και

να πάω στο σχολείο».

Παντρίνι, Ινδία

5

«Στη χώρα μου γίνεται, πόλεμος. Φύγαμε γιατί κινδύνευε η ζωή μας. Είδα το σπίτι μας να καίγεται. Μένω σε ένα στρατόπεδο. Όταν μεγαλώσω, θέλω να γίνω γιατρός».

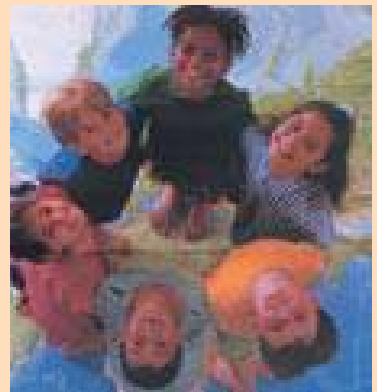
Αμπντουλάχ, Αφγανιστάν

6

«Είμαι το πρώτο κορίτσι από την οικογένειά μου που πηγαίνει σχολείο. Θέλω να τελειώσω το σχολείο και να γίνω δασκάλα».

Αϊσά, Μαρόκο

Όλοι μας πρέπει να έχουμε φαγητό, στέγη και ιατρική φροντίδα. Μας αρέσει το σχολείο και το παιχνίδι. Νοιαζόμαστε για το περιβάλλον και θέλουμε έναν κόσμο χωρίς πολέμους. Αξίζουμε μια ευτυχισμένη ζωή.

Μαρτυρίες παιδιών και φωτογραφίες από φυλλάδια της UNICEF και της ActionAid.

Ξεκλειδώνω το κείμενο

- 1** Ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά από διαφορετικά μέρη του κόσμου;
- 2** Συζήτησε στην τάξη ποια είναι η αιτία αυτών των προβλημάτων και ποιες λύσεις μπορούν να βρεθούν.
- 3** Για ποιους λόγους είναι χαρούμενες η Σάφια και η Αϊσά;

Ανάγκες για μια καλή ζωή

- 4** Χωριστείτε σε ομάδες και φανταστείτε ότι ξεκινάτε μια άλλη ζωή σε ένα νέο κόσμο. Κάθε ομάδα παίρνει 10 λευκές κάρτες. Σε κάθε κάρτα θα πρέπει να γράψετε ένα πράγμα που θεωρείτε αναγκαίο για τη ζωή.

Στη συνέχεια η κάθε ομάδα πρέπει να διαλέξει τις 5 από τις 10 κάρτες που κρίνει πιο απαραίτητες. Ενώστε τις ομάδες σας σε μία, αφαιρέστε τις διπλές κάρτες και επιλέξτε 5 βασικές κάρτες χωρίς τις οποίες θα ήταν δύσκολο να ζήσει κανείς.

Συζητήστε όλοι μαζί:

- πόσο εύκολο ή δύσκολο ήταν για κάθε ομάδα να αφαιρέσει πράγματα που στην αρχή είχατε κρίνει απαραίτητα;**
- αν κάποιος σας βοηθούσε δίνοντάς σας δυο ακόμα κάρτες, ποιες θα θέλατε να ήταν αυτές;**

Κάποιος μας χρειάζεται

5 Γνωρίζεις προσωπικά ή έχεις ακούσει για συμπολίτες μας που έχουν πολλή ανάγκη από βοήθεια;

- Συζήτησε στην τάξη τι είδους προβλήματα αντιμετωπίζουν.
- Ποιοι θα μπορούσαν να στηρίξουν τους συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη;

Γράφω σωστά

6 Ξαναγράψε την αφήγηση του Αμπντουλάχ σε πλάγιο λόγο.

Στη χώρα του, το Αφγανιστάν,
γίνεται

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 Συμβουλέψου τα λόγια των παιδιών και συμπλήρωσε τα κενά στα ρήματα. Μην ξεχάσεις να βάλεις τόνο, όπου χρειάζεται.

μαθ__νω,

αρρωστ__νω,

περιμ__νω,

πηγ__νω,

δουλ__ω,

κινδυν__ω,

χορ__ω,

τέλει__νω

Αύριο Ανθολόγιο

Βοηθάμε να γίνει καλύτερος ο κόσμος μας

Κάθε φορά που γίνεται πόλεμος, συμβαίνει κάποια φυσική καταστροφή ή ξεσπούν επιδημίες, οργανώσεις και εθελοντές από όλο τον κόσμο είναι έτοιμοι να βοηθήσουν όσους έχουν ανάγκη.

United Nations Children's Fund

**United Nations
Children's Fund**

Η UNICEF (Γιούνισεφ) ιδρύθηκε το 1946 από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) για να προστατεύσει τα παιδιά όλου του κόσμου. Η UNICEF βοηθάει προσφέροντας φάρμακα, εμβόλια, τρόφιμα και καθαρό νερό αλλά και τετράδια, μολύβια και βιβλία.

Βοήθεια προς την Ελλάδα

Μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο (1940-1945), η UNICEF προσέφερε σημαντική βοήθεια για να κάνει καλύτερη τη ζωή των παιδιών της κατεστραμμένης τότε χώρας μας.

Βοήθεια από την Ελλάδα

Σήμερα χιλιάδες Έλληνες και πολλά σχολεία ενισχύουν και υποστηρίζουν το έργο της UNICEF.

Οι μαθητές της Γ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Δρεπάνου Κοζάνης παρουσιάζουν το αναμνηστικό δίπλωμα που τους έστειλε η UNICEF για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα «ΣΧΟΛΕΙΑ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ».

Φωτ/φία:
Δημοτικό Σχολείο
Δρεπάνου Κοζάνης,
UNICEF

ΔΙΠΛΩΜΑ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ
ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
Συγχαρητήρια!

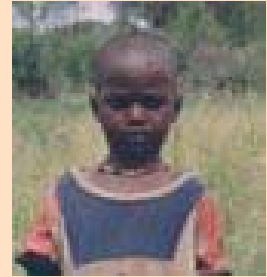
actionaid
Ελλάς

actionaid
Ελλάς

Η ActionAid (Άκσιον Έιντ)
είναι μια διεθνής εθελοντική
οργάνωση που ιδρύθηκε το 1972
με σκοπό να στηρίξει φτωχές
οικογένειες σε πάνω από 40
χώρες του κόσμου. Από το 1998
η οργάνωση δραστηριοποιείται
και στη χώρα μας.

Το σχολείο μας «υιοθετεί» ένα παιδί

Το σχολείο μας, θέλοντας να βοηθήσει στην προσπάθεια της ActionAid για ένα καλύτερο μέλλον για τα παιδιά όλου του κόσμου, αποφάσισε να γίνει ανάδοχος ενός αγοριού, του μικρού Γιακόλα, από το χωριό Γιαμπέλο της Αιθιοπίας. Τα περισσότερα παιδιά της περιοχής δεν πηγαίνουν σχολείο, επειδή αυτό βρίσκεται μακριά και γιατί εργάζονται στα χωράφια για να βοηθήσουν την οικογένειά τους. Η περιοχή έχει πρόβλημα νερού και δεν υπάρχει ιατρική περίθαλψη για τους κατοίκους.

Ως ανάδοχοι του παιδιού θα έχουμε επικοινωνία μαζί του (με

επιστολές, κάρτες ή ζωγραφιές) και θα ενημερωνόμαστε για τα προγράμματα που εφαρμόζονται στην περιοχή, ώστε να βελτιωθεί η ζωή των κατοίκων. Υποχρέωσή μας είναι να προσφέρουμε ένα ποσό κάθε μήνα που θα συγκεντρώνεται από τις δραστηριότητες του σχολείου (κυλικείο, πώληση εφημερίδων) και από τις εθελοντικές εισφορές των μαθητών.

Κείμενο και φωτογραφία από την εφημ. Μαθητικός Λόγος του Δημ. Σχολείου Ριζού Πέλλας (αρ. φύλλου 52, Απρίλιος 2002)

Βοήθεια χωρίς σύνορα

1 Για ποιες άλλες εθελοντικές οργανώσεις που βοηθούν όσους έχουν ανάγκη στην Ελλάδα και

στο εξωτερικό έχεις ακούσει;

- Τι γνωρίζεις για το έργο αυτών των οργανώσεων;
- Με ποιους τρόπους θα μπορούσες εσύ σε συνεργασία με την οικογένειά σου και το σχολείο σου να βοηθήσεις ανθρώπους που έχουν ανάγκη;

**ΓΙΑΤΡΟΙ
ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ**

**ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ
ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ**

**ΕΡΑΝΟΣ
Αγάπης**

**το χαμόγελο
του παιδιού**

**ΠΑΙΔΙΚΟ ΧΩΡΙΟ SOS
ΒΑΡΗΣ**

Παίζω με τις λέξεις

2 Πώς λέγεται αυτός που δεν έχει...

βοήθεια: αβοήθητος

στέγη:

υγεία:

εργασία:

3 Γράψε με σύντομο τρόπο:

- Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
O.H.E.
- Γιατροί Χωρίς Σύνορα
- Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός
- Ευρωπαϊκή Ένωση
- Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
.....

Πολλές φορές όταν μιλάμε ή γράφουμε για οργανώσεις, υπηρεσίες ή οργανισμούς, χρησιμοποιούμε για συντομία μόνο τα αρχικά τους γράμματα. Μετά τα αρχικά γράμματα βάζουμε τελεία.

Γράφω σωστά

4 Αντίγραψε τα λόγια του Σωκράτη στην αρχή του κειμένου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5 Συμπλήρωσε τη μαρτυρία της Νάντιας με τις λέξεις της παρένθεσης στη σωστή θέση και στον κατάλληλο τύπο.

(πρόσφυγας, εθελοντικός, νύχτα, ευτυχισμένος, πόλεμος, δουλειά, κινδυνεύω)

«Είμαι από τη Γεωργία. Φύγαμε με τη μητέρα μου από το χωριό γιατί η ζωή μας Με-
νουμε μαζί με άλλους σε ένα παλιό σπίτι. Η μητέρα μου δεν βρίσκει πουθενά
Ευτυχώς μας βοηθούν οι
..... οργανώσεις. Θέλω να τελειώσει ο και να γυρίσουμε όλοι στα σπίτια μας.

**Θέλω να είμαι
σαν και πρώτα».**

Φωτ/φία: Refugees International

Η πτήση των γερανών

**Εικονογράφηση:
Hellen Cann**

Σ' ευχαριστώ που με επισκέφτηκες και μου έφερες αυτό το υπέροχο χαρτί. Μακάρι να μπορούσα να φτιάξω γρηγορότερα τους γερανούς, αλλά είμαι τόσο κουρασμένη αυτές τις μέρες που μου είναι πολύ δύσκολο να τους δώσω σχήμα. Η τέχνη του οριγκάμι –η γιαπωνέζικη τέχνη τυλίγματος χαρτιών– είναι αρχαία. Τυλίγοντας χαρτιά, μπορείς να φτιάξεις όλων των ειδών τα σχήματα, όπως βατράχους και δράκους και πουλιά. Ο γερανός

είναι ιερός στην πατρίδα μου και μεταφέρει τις επιθυμίες μας στο ουράνιο βασίλειο.

Τώρα φτιάχνω τη δεύτερη σειρά από χίλιους γερανούς και εύχομαι να πραγματοποιηθεί η επιθυμία μου. Υπάρχει μια παράδοση στην Ιαπωνία: αν ένας άρρωστος τυλίξει χίλιους γερανούς κι ευχηθεί να γίνει καλά, τότε θα πραγματοποιηθεί η ευχή του. Η μητέρα μου έκανε μια ευχή για μένα και για την άλλη κοπέλα, την Κίγιο, όταν μας έβαλαν μαζί σ' αυτόν το θάλαμο του νοσοκομείου. Ύστερα κάποια κορίτσια από το γυμνάσιο έστειλαν αμέτρητους γερανούς σε όσους από εμάς πάσχουμε από ασθένειες που προέρχονται από την ατομική βόμβα. Εγώ έλαβα μία σειρά, όχι όμως και η Κίγιο. Έτσι, αποφασίσαμε να φτιάξουμε χίλιους γερανούς μαζί

μήπως πραγματοποιηθεί η επιθυμία μας και γίνουμε καλά κι οι δυο μας. Η ευχή της Κίγιο πραγματοποιείται, η δική μου όμως όχι – κι έτσι προσπαθώ ξανά. Έχω αντέξει περισσότερο απ' ό,τι θα περίμενε κανείς. Ίσως λοιπόν αυτή τη φορά...

Έχω φτιάξει πάνω από εξακόσιους μέχρι τώρα και για λίγο έγιναν καλύτερα. Αλλά τώρα, δεν ξέρω...

**Σαντάκο Σασάκι,
Χιροσίμα**

Στις 5 Οκτωβρίου 1955, η δωδεκάχρονη Σαντάκο έπεσε για ύπνο και δεν ξύπνησε ποτέ ξανά. Είχε ολοκληρώσει 644 γερανούς. Οι συμμαθητές της δούλεψαν όλοι μαζί για να

φτιάξουν 356 γερανούς ακόμα, έτσι ώστε η φίλη τους να μπορέσει να θαφτεί με χίλιους γερανούς τριγύρω της.

Νέοι άνθρωποι απ' όλη την Ιαπωνία μάζεψαν αρκετά χρήματα για να φτιάξουν ένα άγαλμα της Σαντάκο. Τα αποκαλυπτήρια έγιναν το 1958 στο Πάρκο της Ειρήνης, στη Χιροσίμα. Το άγαλμα δείχνει ένα κορίτσι που στέκεται πάνω σε μια γρανιτένια βάση που έχει το σχήμα ενός βουνού του παραδείσου.

Τα χέρια της είναι ανασηκωμένα ψηλά κρατώντας έναν τεράστιο χρυσό γερανό. Για να διαδώσουν

την επιθυμία της Σαντάκο για παγκόσμια ειρήνη, παιδιά από όλο τον κόσμο στέλνουν κάθε χρόνο χιλιάδες χάρτινους γεραμούς, που τοποθετούνται στη βάση του αγάλματος.

Χαραγμένη εκεί είναι η επιθυμία που μοιράζονται όλα αυτά τα παιδιά:

«Αυτή είναι η φωνή μας, αυτή είναι η προσευχή μας, ειρήνη στον κόσμο».

Διασκευασμένο απόσπασμα και εικόνα από το βιβλίο της Ρεμπέκα Χείζελ *Ηρωικά παιδιά*, μτφρ. Τζένη Κουσούνελου, εκδ. Φυτράκη

2 Ποια παράδοση υπάρχει στην Ιαπωνία για τους γεραμούς;

3 Με ποιον τρόπο οι συμμαθητές της Σαντάκο βοήθησαν να πραγματοποιηθεί η επιθυμία της;

4 Πώς νιώθεις για την ιστορία που διάβασες; Γιατί;

Ένα παιδί θυμάται πώς αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το χωριό του, στις 20 Ιουλίου 1974, την ημέρα της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο.

Εκείνο το σημαδιακό καλοκαίρι

Σιγά σιγά το χωριό άδειασε.

Παντού έβλεπες φορτωμένα αυτοκίνητα, λεωφορεία, ακόμη και μοτοσικλέτες. Οι χωριανοί έφευγαν με ό,τι μέσο μπορούσαν να βρουν. [...]

Πριν κλειδώσει η μητέρα, έτρεξα να ρίξω μια ματιά στο σπίτι. [...]

Πήγα στο μπαλκόνι και κοίταξα κάτω τον κάμπο της Κερύνειας.

Αυτό όμως που είδα εκείνη την τελευταία μέρα στο χωριό μου δεν

ήταν ο κάμπος που ήξερα, που η ημεράδα του μας ομόρφαινε τη ζωή, την πλούτιζε και τη μεγάλωνε. Όχι, αυτό που έβλεπα ήταν ένα απειλητικό τοπίο, όλο μαύρους καπνούς και φοβέρα. [...]

Διπλοσφράγισα την πόρτα του μπαλκονιού και βγήκα στην αυλή μας. Η γιαγιά είχε φροντίσει να ποτίσει τα δέντρα και τα λουλούδια πρωί πρωί, και το χώμα μύριζε δυνατά... Το γιασεμί άσπριζε πάνω από το φράχτη μας φορτωμένο ανθάκια. Η μάνα μου δεν το 'χε καλό να κόβουμε τα λουλούδια, εκείνη τη μέρα, όμως, θυμάμαι πως χωρίς δισταγμό άπλωσα το χέρι μου κι έκοψα κάμποσους κλώνους γιασεμί.

- Αχ! τι ωραία μυρίζουν, είπε η γιαγιά Αθηνά και έχωσε κάμποσα ανθάκια στον κόρφο της.

Ύστερα έκανε το σταυρό της και μπήκε στο λεωφορείο, που ήταν γεμάτο χωριανούς, λογής λογής μπόγους και δέματα.

Μαρία Αβρααμίδου,
Οι ωραίες Κυριακές, εκδ. Πατάκη

Το όνειρο ξαναγεννιέται...

Είκοσι εννιά χρόνια μετά την εισβολή που χώρισε την Κύπρο στα δύο, οι πρόσφυγες περνάνε τα οδοφράγματα και επισκέπτονται για λίγες ώρες τα μέρη όπου γεννήθηκαν και μεγάλωσαν.

Η ΚΥΠΡΟΣ ΕΙΝΑΙ
ΜΙΑ

59 / 58

Φωτ/φία:
εφημ. Ο φιλελεύθερος

5 Τι είδε η συγγραφέας να αλλάζει γύρω της την ημέρα του πολέμου;

6 Γιατί, πριν φύγουν από το χωριό, πήραν μαζί τους κλώνους γιασεμιού;

7 Συζήτησε στην τάξη τι σημαίνει το μήνυμα που έχει γράψει το παιδί στην άμμο.

8 Συζήτησε στην τάξη για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά εξαιτίας των πολέμων στον κόσμο.

Παρατηρώ και μαθαίνω

Φτιάχνω τη **δεύτερη** σειρά από **χίλιους** γερανούς.

Τα παραπάνω επίθετα φανερώνουν αριθμούς και λέγονται **αριθμητικά**. Όταν δείχνουν ένα **πλήθος** (π.χ. ένα, δύο, τρία, ...) λέγονται **απόλυτα αριθμητικά**, ενώ όταν δείχνουν τη **θέση** (π.χ. πρώτος, δεύτερος, τρίτος, ...) λέγονται **τακτικά αριθμητικά**.

Σύμβολα της ειρήνης

9 Γράψε με λέξεις αυτό που δείχνουν οι εικόνες:

Το θεωρείται το χρώμα της ειρήνης και της αγνότητας.

Από τα αρχαία χρόνια το

..... συνδέθηκε
με την ειρήνη.

Το αποτελεί
από πολύ παλιά σύμβολο ειρήνης
και αθωότητας.

Το σύμβολο κατά των πυρηνι-
κών όπλων καθιερώθηκε και ως
σύμβολο της παγκόσμιας ειρήνης.

Γράφω σωστά

10 Γράψε το μήνυμα των παιδιών
που είναι γραμμένο στη βάση του
αγάλματος της Σαντάκο.

.....
.....
.....
Ένα παιδί γράφει στο Θεό

**Μ' ένα ξύλινο σπαθάκι και
δύο ψεύτικα μουστάκια
παίρνω φόρα και στη μάχη
τους στρατιώτες μου οδηγώ.
Τους στρατιώτες... μια ντουζίνα
μολυβένια στρατιωτάκια.
Κι έτσι τώρα παριστάνω το μεγάλο
στρατηγό!**

Άναψε μεγάλη μάχη! Με το ξύλινο
σπαθάκι
πάνω κάτω στην αυλή μας. Τι κακό,
τι ταραχή!
Όμως, την επίθεσή μου
τη διακόπτω για λιγάκι,
γιατί μέσα μου είναι κάτι... κατιτί
σαν προσευχή.

Όλοι οι στρατηγοί του κόσμου,
δώσε, Θεέ μου, να 'χουν τώρα
τα μουστάκια τους σκιτσάρει
μ' ένα καρβουνάκι, και
το σπαθί τους που τραβάνε
στη μεγάλη τους τη φόρα,
δώσε, Θεέ μου, να 'ναι μόνο
από αθώο κοντραπλακέ.

Δώσε ακόμη να μην έχουν
στο μυαλό τους άλλη έγνοια,
τα κουμπιά τους να γυαλίζουν
της μεγάλης τους στολής

και να οδηγούν στη μάχη
στρατιωτάκια μολυβένια
μέσ' από τ' άσπρα και τα μαύρα
τα πλακάκια της αυλής.

Αντώνης Σαμαράκης, «Ένα παιδί
γράφει στο Θεό», από το βιβλίο
*Έχω δικαίωμα: ένα ποίημα και
δέκα ιστορίες για παιδιά*, UNICEF

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Τι παιχνίδι παίζει το παιδί του
ποιήματος;

- Σε ποιες στροφές περιγράφεται
το παιχνίδι;
-

2 Τι ζητάει το παιδί από το Θεό;

- Σε ποιες στροφές εκφράζει αυτές
τις επιθυμίες;
-

3 Στο ποίημα υπάρχουν λέξεις και φράσεις που αναφέρονται σε μάχες, στρατηγούς και στρατιωτάκια. Πρόκειται για αληθινές μάχες, αληθινούς στρατηγούς και στρατιώτες; Υπογράμμισε τις λέξεις και τις φράσεις που υποστηρίζουν την απάντησή σου.

4 Σε ποιους θα μπορούσε να στείλει ένα γράμμα το παιδί για να πραγματοποιηθούν αυτά που ζητάει;

.....

.....

.....

.....

5 Βρείτε πληροφορίες από το διαδίκτυο ή από βιβλία για το λογοτέχνη Αντώνη Σαμαράκη και παρουσιάστε τες στην τάξη.

Φωτ/φία: UNICEF

Παίζω με τις λέξεις

6 Διάγραψε το ουσιαστικό που δεν ταιριάζει.

Πολεμικό: πλοίο, παιχνίδι, ταξίδι, ναυτικό

Πολεμική: αεροπορία, τηλεόραση, βιομηχανία, τέχνη

7 Ανάλυσε τις σύνθετες λέξεις της παρένθεσης για να καταλάβεις τη σημασία τους. Στη συνέχεια γράψ' τες εκεί που ταιριάζουν. (φιλειρηνικός, φιλοπόλεμος, ειρηνόφιλος, πολεμοχαρής)

• Πώς λέγεται...

αυτός που αγαπά την ειρήνη:

.....

αυτός που αγαπά τον πόλεμο:

.....

Λεξιλόγιο

Του κόσμου τα προβλήματα

φτώχεια, πείνα, πόλεμος, έλλειψη καθαρού νερού, σεισμοί, ασθένειες,

.....

.....

.....

- Ποια είναι κατά τη γνώμη σου τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά στον κόσμο σήμερα; Γράψε τέσσερα από αυτά.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Τι μπορώ να κάνω

βοηθάω, αγοράζω, υιοθετώ,
οργανώνω, συμμετέχω, ενισχύω,

.....

.....

.....

- Με ποιους τρόπους μπορείς να βοηθήσεις κι εσύ στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων;
- Για μια ευτυχισμένη ζωή χρειαζόμαστε:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Οι ευχές μου για έναν καλύτερο κόσμο

Θα ήθελα

.....

.....

.....

Μακάρι

.....

.....

.....

Εύχομαι

.....

.....

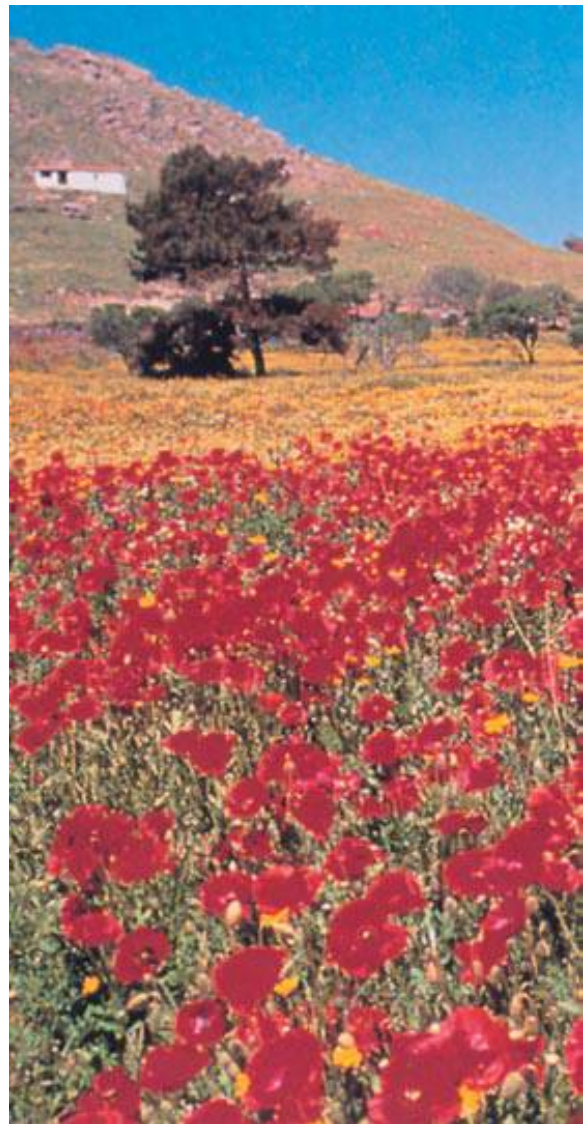
.....

Γιορτή και ξενοιασιά

- 1 Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!
- 2 Ο Μάης με τα στεφάνια
- 3 Το καλοκαίρι

Γιορτάζουμε την αγάπη. Την αγάπη του Χριστού, την αγάπη της μάνας. Στολίζουμε το σπίτι μας με μαγιάτικα στεφάνια και ετοιμαζόμαστε για τις καλοκαιρινές μας διακοπές.

**Φωτ/φία: Χ. Καζόλης,
Άνοιξη στη Λήμνο, από το βιβλίο
Λήμνος: Εικόνες και φύση**

Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!

**Ένα κόκκινο αυγό τσούγκρισε
μ' ένα άλλο.**

- Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!

**Ένα κεριά φώτισε με τη φλόγα του
τη νύχτα, έσκυψε κι άναψε ένα άλλο
κεριά.**

- Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!

**Η μαγειρίτσα, μοσκομύριστη,
φίλησε την κατσαρόλα.**

- Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!

**Το γιορτινό τραπεζομάντιλο
ζεστά αγκάλιασε το ξύλινο τραπέζι.**

- Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!

**Η νύχτα άναψε όλα τ' αστέρια
της να φωτιστεί η πλάση.**

- Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!

**Ο άνεμος ξεσήκωσε όλες τις μυ-
ρωδιές από τα λουλούδια και
τις ντύθηκε.**

- Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!

Τα πουλιά απόψε ξαγρυπνήσανε. Ψιθύρισαν στο δέντρο που ήταν το σπίτι τους:

- Χριστός Ανέστη!

Μια πεταλούδα, που 'χει ξεχαστεί στην αγκαλιά του απριλιάτικου τριαντάφυλλου, του είπε τρυφερά:

- Χριστός Ανέστη!

Εχθροί και φίλοι αγκαλιάστηκαν:

- Χριστός Ανέστη!

Και τα παιδιά, που 'ναι λουλούδια και πουλιά μαζί, φίλησαν τον πατέρα, τη μανούλα:

- Χριστός Ανέστη!

- Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!

**Γαλάτεια Γρηγοριάδου-Σουρέλη,
Ο αγέρας παίζει φλογέρα,
εκδ. Πατάκη**

**Δομήνικος Θεοτοκόπουλος,
Ανάσταση, από το βιβλίο
της Μ. Λαμπράκη-Πλάκα *El Greco*,
ο Έλληνας, εκδ. Καστανιώτη**

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Υπογράμμισε στο κείμενο μια εικόνα που σου αρέσει πολύ.

2 Ποιες φράσεις επαναλαμβάνονται στο κείμενο; Γιατί;

3 Ποιο μήνυμα τονίζει το κείμενο;

4 Συμπλήρωσε κι εσύ τις παρακάτω φράσεις με δικές σου πασχαλινές εικόνες.

.....

.....

.....

.....

- Πάσχα Κυρίου Πάσχα!

.....
.....
.....
.....
- Χριστός Ανέστη!

.....
.....
.....
.....
- Αληθώς Ανέστη!

5 Ποια είναι τα έθιμα που περιγράφονται στο κείμενο;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6 Ποια άλλα έθιμα σχετικά με το Πάσχα γνωρίζεις;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ο Μάης με τα στεφάνια

Φέτος τον είδα να έρχεται μ' ένα μόνιππο* στολισμένο με τριαντάφυλλα. Αυτός πατούσε σε μια πολύχρωμη κουρελού από μαργαρίτες, βιολέτες και κρινάκια του αγρού. Ήταν κεφάτος και τραγουδούσε:

*Μοσχοβολά η αγράμπελη,
το πρίνο σπαρταρίζει
κρυμμένο μέσα στα κλαδιά
το λέει γλυκά τ' αηδόνι.*

Στο καπέλο του ανέμιζαν παπαρούνες και από τη ζώνη του κρέμονταν κατακόκκινα κεράσια.

- Γεια σου, Κερασάρη! του φώναξε ένας περαστικός.

*μόνιππος: άμαξα με ένα άλογο

Κι ένας Κύπριος του είπε:

- Γεια σου, Μάη μου Πεντεφά μου!

Ο Μάης Πεντεφάς;

Τι όνομα ήταν αυτό;

Πρώτη φορά το άκου-

γα. Κι όμως... επειδή

έχουν μεγάλη διάρκεια

οι μέρες του, οι Κύπριοι

πεινάνε και ξαναπεινάνε και τρώνε

πέντε φορές τη μέρα (πέντε-φας).

Το μόνιππο ήταν γεμάτο στεφά-
νια, να φάνε κι οι κότες! Αφού τα

έχει μπόλικά τα λουλούδια ο Καλο-
μηνάς, ο Μάης απ' όπου περάσει

κρεμάει κι ένα. Πρωτομαγιά, κρέ-

μασε στεφάνια στις πόρτες και τα

μπαλκόνια των σπιτιών. Μοίρασε

στεφάνια στους «εργαζόμενους»,

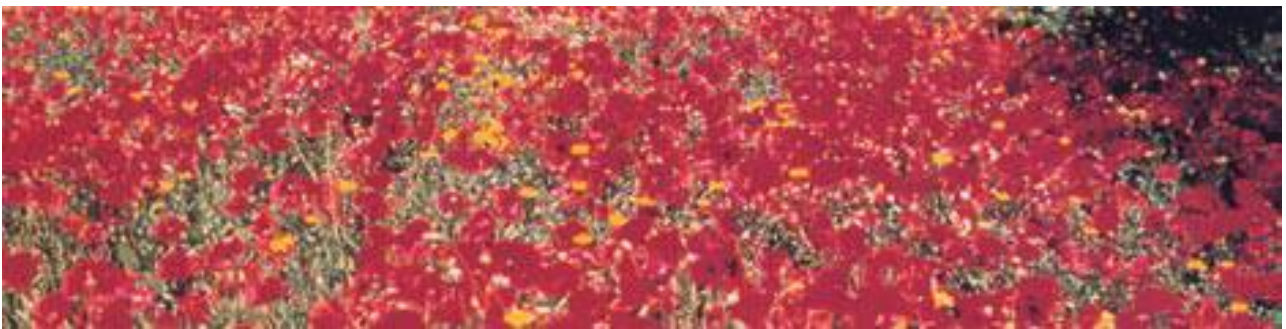
έτσι το είπε, γιατί η Πρωτομαγιά εί-
ναι η γιορτή της δουλειάς. Μοίρασε

κι ένα σωρό λουλουδένια στεφανά-
κια στη γιορτή της μητέρας κι έστει-

**Λε άλλα τόσα στις Έλενες και
τους Κωστήδες στη γιορτή τους.
Λουλούδια να δουν τα μάτια σου!**

**Αγγελική Βαρελά, «Ο Μάης
με τα στεφάνια, ο αστεφάνωτος»,
περ. *Το ρόδι***

**Φωτ/φία: Χ. Καζόλης, Άνοιξη
στη Λήμνο (λεπτομέρεια)**

Εργατική Πρωτομαγιά

**Εκτός από γιορτή της φύσης,
η Πρωτομαγιά είναι και γιορτή
των εργαζομένων. Την 1η Μαΐου
του 1886, στις Ηνωμένες Πολιτείες
της Αμερικής, οι εργάτες κατέβηκαν
σε γενική απεργία ζητώντας να
δουλεύουν οκτώ ώρες την ημέρα**

κι όχι από το πρωί ως το βράδυ. Στις αγωνιστικές κινητοποιήσεις του Σικάγο πολλά άτομα έχασαν τη ζωή τους. Σε ανάμνηση της ιστορικής αυτής απεργίας, η 1η Μαΐου είναι αργία παγκοσμίως και κάθε τέτοια μέρα οι εργαζόμενοι διαδηλώνουν για καλύτερες συνθήκες δουλειάς, μεγαλύτερους μισθούς και λιγότερες ώρες εργασίας.

**ΕΙΡΗΝΗ
ΚΑΙ
ΔΟΥΛΕΙΑ**

**ΔΟΥΛΕΙΑ ΓΙΑ
ΟΛΟΥΣ!**

**Από την εφημερίδα Μήνυμα
για όλους, 144 & 163 Δημοτικών
Σχολείων Αθηνών**

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Ποιες είναι οι γιορτές που αναφέρονται στο πρώτο κείμενο που διάβασες;

.....

.....

.....

.....

2 Με ποια επίθετα χαρακτηρίζεται ο Μάης;

.....

.....

.....

3 Τι σημαίνει η φράση: «η Πρωτομαγιά είναι η γιορτή της δουλειάς»;

4 Φτιάξτε ένα στεφάνι για την τάξη σας χρησιμοποιώντας πολύχρωμα χαρτιά.

5 Ετοίμασε μια κάρτα με ευχές για τη γιορτή της μητέρας. Μπορείς να προσφέρεις μια κάρτα και στον πατέρα σου ή σε κάποιο πρόσωπο που σε αγαπάει πολύ και σε φροντίζει.

6 Συμπλήρωσε την «ταυτότητα» της Πρωτομαγιάς:

Όνομα γιορτής:

Ημερομηνία εορτασμού:

Τι γιορτάζουμε:

.....

.....

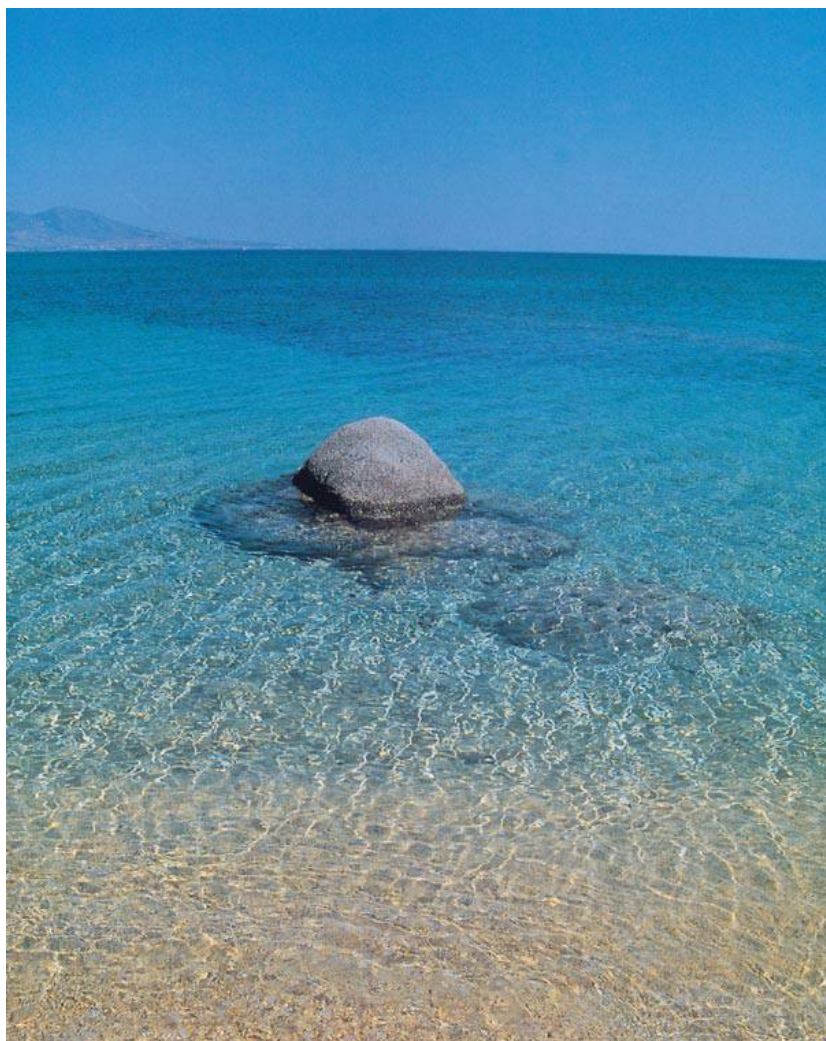
Σύμβολα της γιορτής:

.....

.....
Ευχές που λέμε:

.....
.....
Έθιμα, παραδόσεις, φαγητά:

Το καλοκαίρι

**Φωτ/φία:
από φυλ-
λάδιο
Δήμου
Νάξου**

**Ο κόσμος λάμπει
σαν ένα αστέρι,
βουνά και κάμποι,
δένδρα, νερά
γιορτάζουν πάλι
καθώς προβάλλει
το καλοκαίρι.
Θεού χαρά!**

Φωνούλες γέλια
φέρνει τ' αγέρι
μέσ' απ' τ' αμπέλια
τα καρπερά.
Παιδιά αγγελούδια
ψέλνουν τραγούδια
στο καλοκαίρι.
Θεού χαρά!

Την ώρα τούτη
σκορπά ένα χέρι
χάδια και πλούτη
κι η γη φορά
σα μια πορφύρα.
Ζωής πλημμύρα,
το καλοκαίρι.
Θεού χαρά!

Η φύση πέρα,
ω νέοι και γέροι,
σα μια μητέρα
μας καρπερά.

Η φύση όλη
σαν περιβόλι
το καλοκαίρι.
Θεού χαρά!

Κωστής Παλαμάς «Το καλοκαίρι»,
από το βιβλίο του Θ. Α. Γιαννόπου-
λου *Νεότερη Σχολική Ανθολογία*,
εκδ. Χ. Τεγόπουλου – Ν. Νίκα

*Μύρισε καλοκαίρι και το σπίτι
πια δε μας χωράει. Καιρός για
παιχνίδι στην αυλή, στην πλατεία,
στην παιδική χαρά, στο πάρκο,
στην παραλία.*

Το κυνήγι του θησαυρού

Χωριστείτε σε δυο ομάδες και φτιά-
ξτε έναν κατάλογο με μερικά αντικεί-
μενα που πρέπει να βρείτε στην πα-
ραλία, στο πάρκο ή στην πλατεία.

Συμφωνήστε για πόση ώρα θα διαρκέσει το ψάξιμο. Όποια ομάδα βρει πρώτη όλα τα αντικείμενα ή συγκεντρώσει τους περισσότερους «θησαυρούς» κερδίζει.

1 Συμπλήρωσε τον κατάλογο με τα αντικείμενα που θα μπορούσαν οι φίλοι σου να βρουν σε μια ακρογιαλιά.

κοχύλι

μαύρο βότσαλο

.....

.....

.....

.....

2 Ποια παιχνίδια σου αρέσουν; Γράψε στο τετράδιο ένα ομαδικό παιχνίδι για τα παιδιά της τάξης

σου. Συγκεντρώστε τις προτάσεις σας και φτιάξτε ένα βιβλιαράκι για τις διακοπές σας.

Ήλιος καλοκαιρινός

3 Τι προφυλάξεις πρέπει να παίρνεις όταν παίζεις για ώρα κάτω από τον ήλιο;

.....

.....

.....

.....

4 Συζητήστε στην τάξη τα μέτρα προστασίας από τον ήλιο που προτείνει ο καθένας σας και φτιάξτε μια αφίσα για να ενημερώσετε και τα άλλα παιδιά του σχολείου.

Η γραμματική μου

Σημεία στίξης

- (!) **Θαυμαστικό:** το σημειώνουμε ύστερα από επιφωνήματα και από φράσεις που εκφράζουν συναισθήματα όπως: θαυμασμό, χαρά, λύπη κτλ.
- (« ») **Εισαγωγικά:** μέσα σ' αυτά γράφουμε τα λόγια κάποιου όπως ακριβώς τα λέει.
- (:) **Διπλή τελεία:** τη σημειώνουμε μπροστά από τα λόγια κάποιου, τα οποία έχουμε βάλει σε εισαγωγικά.

Ευθύς λόγος

«Μήπως κουράζεσαι, βασιλιά μου;»
ρώτησε ο γέροντας.
(Τα λόγια του γέροντα όπως ακριβώς τα είπε ο ίδιος.)

Πλάγιος λόγος

Ο γέροντας ρώτησε το βασιλιά αν κουράζεται.

(Τα λόγια του γέροντα όπως τα μετέφερε ο υπηρέτης στους άλλους.)

Ορθογραφικοί κανόνες στα ουσιαστικά

- Τα θηλυκά ουσιαστικά τα οποία τελειώνουν σε **-ισσα** γράφονται με δύο **σ**.

Π.χ. η μαγείρ**ισσα**, η μέλ**ισσα**, ...

- Τα ουδέτερα ουσιαστικά τα οποία τελειώνουν σε **-είο** τονίζονται στην προτελευταία συλλαβή και δηλώνουν τόπο, γράφονται με **ει**. Π.χ. βιβλιοπωλ**είο**, φαρμακ**είο**...

Κύρια εθνικά ονόματα

Τα κύρια ονόματα που φανερώνουν τόπο ή καταγωγή και ονομάζονται εθνικά αρχίζουν με κεφαλαίο γράμμα. Τα επίθετα που βγαίνουν από εθνικά ονόματα όμως αρχίζουν με μικρό γράμμα.

Π.χ. **Ε**λλάδα, **Έ**λληνας, **Έ**λληνίδα,
ελληνικός

Επιφωνήματα

- Είναι άκλιτες λέξεις τις οποίες χρησιμοποιούμε για να εκφράσουμε κάποια συναισθήματα.

Π.χ. Μπράβο! Μακάρι! Αλίμονο!
Μπα! Αχ! Άιντε! ...

- Ύστερα από τα επιφωνήματα βάζουμε θαυμαστικό.

Αριθμητικά επίθετα

- Γράψε τους αριθμούς με λέξεις, όπως στα παραδείγματα:

Πρόσεξε!

Τα αριθμητικά δεκατρία, δεκατέσσερα, δεκαπέντε, δεκαέξι, δεκαεφτά, δεκαοχτώ και δεκαεννέα λέγονται και γράφονται με μια λέξη.

Το εννέα και το εννιακόσια γράφονται με δύο ν αλλά το ένατος και το ενενήντα γράφονται με ένα ν.

1 = ένας, μία, ένα

1ος, -η, -ο = πρώτος -η -ο

2 = δύο

2ος = δεύτερος

3 = τρία

3ος = τρίτος

4 = τέσσερις, τέσσερα

4ος =

5ος =

6 =

6ος =

7 =

7ος =

8 =

8ος = όγδοος

9 = εννέα

9ος = ένατος

10 =

10ος =

11 =

11ος = ενδέκατος

12 = δώδεκα

12ος =

13 = δεκατρία

13ος = δέκατος τρίτος

14 =

14ος =

15 =

15ος =

16 =

16ος =

17 =

17ος =

18 =

18ος =

19 =

19ος =

20 =

20ός = εικοστός

21 = είκοσι ένα

21ος = πρώτος

30 =

30ός = τριακοστός

40 =

40ός = τεσσαρακοστός

50 = πενήντα

50ός = πενήνηκοστός

100 =

100ός = εκατοστός

300 =

300ός = τριακοστός

1000 = χίλια

1000ός =

Το επίθετο ο πολύς, η πολλή, το πολύ

►► Ενικός αριθμός

Ον.	ο πολύς	η πολλή	το πολύ
Γεν.	–	της πολλής	–
Αιτιατ.	τον πολύ	την πολλή	το πολύ
Κλητ.	–	–	–

►► Πληθυντικός αριθμός

Ον.	οι πολλοί	οι πολλές	τα πολλά
Γεν.	των πολλών	των πολλών	των πολλών
Αιτιατ.	τους πολλούς	τις πολλές	τα πολλά
Κλητ.	(πολλοί)	(πολλές)	(πολλά)

Το επίθετο **ο πολύς, η πολλή,**
το πολύ γράφεται με ένα **λ** και **υ**
στον ενικό αριθμό του αρσενικού
και ουδέτερου γένους.

Περιεχόμενα

Του κόσμου το ψωμί

- 4. Καλή όρεξη!6
- 5. Ο Καραγκιόζης φούρναρης...18
- Λεξιλόγιο29

Όλοι μια αγκαλιά

- 1. Του κόσμου τα παιδιά.....33
- 2. Βοηθάμε να γίνει
καλύτερος ο κόσμος μας.....41
- 3. Η πτήση των γερανών51
- 4. Ένα παιδί γράφει στο Θεό62
- Λεξιλόγιο67

Γιορτή και ξενοιασιά

- 1. Πάσχα, Κυρίου Πάσχα!71
- 2. Ο Μάης με τα στεφάνια77
- 3. Το καλοκαίρι84

- Η γραμματική μου.....89

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.